

Gemeente Utrecht

AUTEURS

Remco Smulders, adviseur Partners+Pröpper
Marleen Hensbergen, projectleider Totta Research

UITVOERING OP INITIATIEF VAN

Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties & Vereniging Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

CONTACT

Website

www.benchmarkmarkburgerparticipatie.nl

E-mail

info@benchmarkburgerparticipatie.nl

Telefoon

020-5141320

De Benchmark Burgerparticipatie wordt uitgevoerd door:

Uw benchmarkrapport

Alstublieft, uw **definitieve** benchmarkrapport van 2014. Uw gemeente neemt deel aan de Benchmark Burgerparticipatie, een beproefd instrument dat gemeenten sinds 2011 ondersteunt in het realiseren van hun ambities rond burgerparticipatie. Als deelnemer ontvangt u twee keer per jaar -in mei en november- een benchmarkrapport. Dit rapport laat zien hoe uw gemeente presteert in vergelijking met andere deelnemers. In dit rapport zijn verwerkt:

- alle participatietrajecten die u dit jaar met de Participatiemonitor hebt geëvalueerd;
- de algemene gegevens over uw gemeente en de wijze waarop burgerparticipatie in de organisatie is verankerd. Deze gegevens heeft de benchmarkcoördinator in het online platform ingevuld.

Alle gegevens in dit benchmarkrapport zijn afkomstig uit het online benchmarkplatform. Een groot deel van de gegevens komt uit de Participatiemonitor: in het platform en in dit rapport is per onderdeel het gemiddelde van al uw trajectrapporten van dit jaar genomen. Zo krijgt u zicht op hoe uw gemeente over het geheel genomen presteert qua aanpak en resultaten van burgerparticipatie.

U kunt uw cijfers vergelijken met andere gemeenten en eerdere jaren. Heeft u vragen over dit benchmarkrapport? Het algemene benchmark jaarrapport is tijdens de leerkringbijeenkomst op 12 november bij gastgemeente Den Haag uitgebreid aan de orde gekomen.

Participatiemonitor

In dit benchmarkrapport zijn de gegevens van alle trajecten verwerkt die u tussen 1 januari en 3 november 2014 met de Participatiemonitor heeft geëvalueerd en door minimaal één projectleider of minimaal één deelnemer zijn beantwoord. Voor uw gemeente zijn dat de volgende trajecten geweest:

Bewonersinitiatief Ringpark Dichterswijk
| Aanpassing omgeving Musicalkade
| Aanpassing verordening leerlingenvervoer
| Beleidskader vrijwillige inzet
| Buurtmoestuin de Halte
| Buurtmoestuin Voordorp
| De Stem van West
| Herinrichting Domstraat Korte Jansstraat
| Herontwerp Kop Amsterdamsestraatweg
| Koningsbezoek Kanaalstraat
| Mantelzorgondersteuning
| MeerMerwede
| Verfraaiing Bethlehempark
| Verkeersmaatregelen Ondiep
| Verkeersmaatregelen Pijlsweerd
| Vernieuwing Speelpleintje Carmendreef
| Vlinderhof Maximapark
| Whatsappgroep Hoograven Alert

Inhoudsopgave

De opbouw van uw benchmarkrapport	4
Visie, definitie en kwaliteitsmaatstaven	4
Opbouw van de indicatoren set	5
Toelichting op de gebruikte figuren, tabellen en statistieken	6
Organisatorische voorwaarden en borging	7
Uw ambities	7
Competenties van raad en college	7
Inbedding in de organisatie	7
Beleidskader	8
Sturing en controle	8
Leren en ontwikkelen	9
Competenties van ambtenaren	9
De doe-democratie stimuleren en ondersteunen	10
Opstelling en optreden	10
Indienen burgerinitiatieven	12
Financiële ondersteuning van initiatieven	12
De praktijk van burgerparticipatie	13
Participatie: wie en hoe?	13
Wie participeerden?	13
In welke rol?	13
De rol van de raad	14
Professionele vormgeving	15
Kwaliteit van samenwerking	17
De resultaten van burgerparticipatie	20
Realisatiekracht	20
Democratie	21
Tevredenheid	22

De opbouw van uw benchmarkrapport

In dit benchmarkrapport vindt u de scores van uw gemeente terug op alle indicatoren uit de Benchmark Burgerparticipatie, dit zijn er ruim 120. Voor uw overzicht lichten we de opbouw van de Benchmark Burgerparticipatie kort toe. De achterliggende visie, definitie en kwaliteitsmaatstaven voor burgerparticipatie komen daarbij eerst aan de orde.

Visie, definitie en kwaliteitsmaatstaven

Burgerparticipatie krijgt al sinds jaar en dag volop aandacht binnen gemeenten. Het onderwerp komt vanuit verschillende hoeken en met nieuwe modieuze begrippen steeds opnieuw onder de aandacht. Met de Benchmark Burgerparticipatie willen we recht doen aan de enorme diversiteit in opvattingen, definities en praktijken van gemeenten over burgerparticipatie. We zijn daarom teruggekeerd naar de basis en bij de ontwikkeling samen met gemeenten op zoek gegaan naar de gemeenschappelijke noemer. De uitgangspunten zijn:

- Participatie gaat over samen realiseren van maatschappelijke opgaven (geen participatie om de participatie).
- Het gaat om samenwerking tussen overheid en samenleving met een passende verdeling van rollen en verantwoordelijkheden die bij iedere opgave anders kan zijn. Wie nu bij wie participeert of van wie het initiatief tot participatie uitgaat, doet er in eerste instantie minder toe.
- De term 'burgerparticipatie' omvat alle denkbare samenwerkingspartners van een gemeente: bewoners, bedrijven, verenigingen, belangengroepen, professionele instellingen, experts, andere overheden etc.
- We meten en beoordelen in deze Benchmark Burgerparticipatie dus vooral de kwaliteit van samenwerking tussen gemeente, burgers, bedrijven en organisaties en wat dat oplevert.
- Iedere situatie is anders. Het bekende credo 'burgerparticipatie is maatwerk' onderschrijven we in deze benchmark dan ook van harte.

Hieruit hebben we onderstaande definitie afgeleid en vier algemene en min of meer tijdloze kwaliteitsmaatstaven.

DEFINITIE	Burgerparticipatie is de deelname van individuele burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties aan het realiseren van publieke opgaven.
(I) Realisatiekracht	Publieke opgaven zo slagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren bijvoorbeeld door opgaven door het genereren en benutten van ideeën en inzichten, krachten te bundelen of verantwoordelijkheid te delen.
(II) Democratie	De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door. Burgerparticipatie draagt bij aan het democratisch gehalte, bijvoorbeeld door een zorgvuldige belangenafweging en betrokkenheid, draagvlak, invloed en wederzijds begrip te vergroten.
(III) Kwaliteit van samenwerking	Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen, bijvoorbeeld door heldere spelregels, kaders, adequate en tijdige communicatie en goed verwachtingenmanagement over en weer.
(IV) Professionele vormgeving	Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk, bijvoorbeeld door het maken van een participatieplan op basis van een actoranalyse, inzet van participatieve werkvormen op maat en goede ondersteuning van deelnemers met geld, expertise of capaciteit.

Deze kwaliteitsmaatstaven vormen de basis voor de Participatiemonitor waarmee u ieder denkbaar traject evalueert waarin gemeente, burgers, bedrijven en organisaties samenwerken – van gemeentelijke beleidsprocessen en projecten tot maatschappelijke initiatieven. De kwaliteitsmaatstaven worden met ruim 30 enquêtevragen gemeten, die zowel aan de projectleider als deelnemers worden voorgelegd.

De Benchmark Burgerparticipatie wordt uitgevoerd door: Totta Research, Partners+Pröpper en Hein Albeda. p. 5 / 26

Opbouw van de indicatoren set

Door participatietrajecten te evalueren met de Participatiemonitor bouwt u gegevens op over de aanpak en resultaten die u als gemeente weet te realiseren, samen met burgers, bedrijven en organisaties. Daarnaast vult u in het benchmarkplatform algemene gegevens in over uw gemeente en de wijze waarop burgerparticipatie in de gemeentelijke organisatie is verankerd. Al deze gegevens tezamen vormen de indicatorenset van de Benchmark Burgerparticipatie. Onderstaande figuur laat de opbouw van **de indicatorenset** zien. U vindt deze in ieder hoofdstuk als leeswijzer terug. De tabel eronder geeft een overzicht van de categorieën waarin de indicatoren zijn ingedeeld en uit welke bron de scores komen.

Hoofd- en subcategorieën	Aantal indicatoren	Dataverzameling via...
Onze actuele ambities		
Onze actuele ambities	2	Invoer coördinator online platform
Inbedding in de organisatie		
Beleidskader	6	Invoer coördinator online platform
Sturing en controle	7	Invoer coördinator online platform
Leren en ontwikkelen	8	Invoer coördinator online platform
Competenties van ambtenaren	6	Invoer coördinator online platform
Competenties van raads- en collegeleden	1	Invoer coördinator online platform
De doe-democratie stimuleren en ondersteunen		
Opstelling en optreden	10	Invoer coördinator online platform
Financiële ondersteuning van initiatieven	4	Invoer coördinator online platform
Burgerinitiatieven	3	Invoer coördinator online platform
Praktijk		
Participatie: wie en hoe?	6	Participatiemonitor
Rol van de raad	3	Participatiemonitor
Professionele vormgeving	14	Participatiemonitor
Kwaliteit van samenwerking	25	Participatiemonitor
Resultaten		
Realisatiekracht	8	Participatiemonitor
Democratie	16	Participatiemonitor
Tevredenheid	10	Participatiemonitor

Toelichting op de gebruikte figuren, tabellen en statistieken

Cijfers uit de benchmark

We proberen uw gegevens op alle 120 indicatoren uit de Benchmark Burgerparticipatie zo eenvoudig en overzichtelijk mogelijk te presenteren in dit benchmarkrapport. We gebruiken hiervoor tabellen, staafdiagrammen en taartdiagrammen. Deze laten percentages en gemiddelden zien. Dit zal in de meeste gevallen voor zich spreken.

Cijfers uit de participatiemonitor

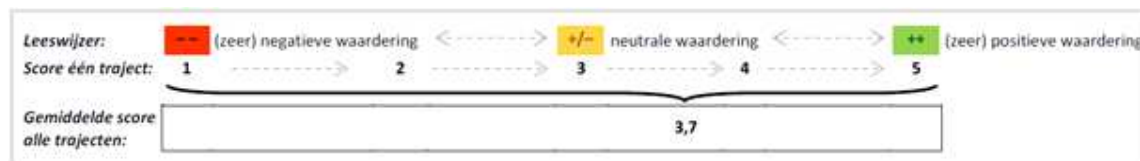
Het grootste deel van de indicatoren is afkomstig uit de Participatiemonitor. In de Participatiemonitor hebben de gemeentelijke projectleider en deelnemende burgers, bedrijven en organisaties de aanpak en resultaten van het traject beoordeeld door te reageren op stellingen. In het trajectrapport ziet u hun beoordelingen terug zoals hieronder afgebeeld.

I REALISATIEKRACHT			II DEMOCRATIE			III KWALITEIT VAN SAMENWERKING			IV PROFESSIONELE VORMGEVING		
De opgave zo dagvaardig, slim, snel en/of efficiënt mogelijk realiseren			De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door			Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen			Een goede voorbereiding en een goed werkende aanpak in de praktijk		
Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...			Draagt participatie (naar verwachting) bij aan...			Was er tijdens het traject sprake van...			Was er voor en tijdens het traject sprake van...		
	volgens de projectleider	volgens deelnemers		volgens de projectleider	volgens deelnemers		volgens de projectleider	volgens deelnemers		volgens de projectleider	volgens deelnemers
nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen?	++	+	steun voor inhoud plan/project/initiatie?	+	++	duidelijkheid over geldende kaders en regels?	+	++	een plan van aanpak voor de participatie?	Ja	n.v.l.
meer ambitie of kwaliteit door bundelen krachten?	+	+	tevredenheid over proces ongeacht inhoud?	+	+	duidelijke spelregels voor de samenwerking?	+	++	een passende rol van de gemeenteraad?	+	n.v.l.
snelere realisatie van de opgave?	+	+	meer invloed op besluitvorming?	+	+/-	juiste verwachtingen over en weer?	+/-	+	zicht op de relevante spelers en hun belangen?	+/-	n.v.l.
het delen van verantwoordelijkheid?	+	++	grotere betrokkenheid en deelname?	++	+	een open houding bij de gemeente?	+	++	zicht op geldend beleid, kaders en regels	++	n.v.l.
			wederzijds begrip en vertrouwen?	+	++	een open houding bij de andere deelnemers?	+	++	steun van raad, college en/of management?	+/-	n.v.l.
			een zorgvuldige afweging van alle belangen?	++	++	open en constructieve interactie?	+	++	professionele begeleiding van het traject?	+	n.v.l.
						op elkaar voortbouwen?	+	++	maatwerk in werkvormen en communicatie?	+	++
						prettige omgang en bejegening?	++	++	ondersteuning met geld, expertise of capaciteit?	+	++
						tijdige communicatie?	+	++	ondersteuning met begrijpelijke informatie?	+	+
						inzet om conflicten oplossen wanneer nodig?	+/-	+/-			
						Volden participanten zich serieus genomen?	n.v.l.	+			
De projectleider geeft dit traject een rapportcijfer:			8,0			Deelnemers geven dit traject een gemiddeld rapportcijfer:			7,6		

Om tot een score te komen voor de indicator 'duidelijke spelregels voor de samenwerking' onder (III) Kwaliteit van samenwerking reageren projectleiders en deelnemers bijvoorbeeld op de volgende stellingen:

Online zelfevaluatie door projectleider	Online enquête onder deelnemers
“De spelregels tussen gemeente en betrokken burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties waren voor iedereen duidelijk.”	“Voordat ik deelnam, kende ik 'de spelregels', bijvoorbeeld of en wanneer ik mocht praten en hoeveel spreektijd ik dan zou hebben.”

Zij waarden de stellingen met een score 1, 2, 3, 4 of 5 ofwel --, -, +/-, + of ++ in het trajectrapport. In dit benchmarkrapport is steeds het gemiddelde weergegeven van al uw geëvalueerde participatietrajecten. Zo betekent een gemiddelde score 3,7 (zie figuur hieronder) bijvoorbeeld dat projectleiders of deelnemers over het algemeen (vrij) positief oordelen over een punt.

Verschil met de benchmarkrapporten 2012 en 2013: gemiddelden in plaats van percentages

Het weergeven van gemiddelde scores tussen 1 en 5 is nieuw in het benchmarkrapport 2014. Lezers van de benchmarkrapporten 2012 en 2013 waren gewend om de oordelen van deelnemende burgers, bedrijven en organisaties als percentage te zien: we rapporteerden toen het percentage deelnemers dat positief of zeer positief (score 4 of 5) oordeelde. Ook alle scores uit 2013 zijn in dit benchmarkrapport als gemiddelde weergegeven om een goede vergelijking tussen 2014 en 2013 mogelijk te maken. U kunt de 'oude' percentages terugvinden in uw vorige benchmarkrapporten.

Mocht u na deze toelichting nog vragen hebben over de interpretatie van uw gegevens, stel deze dan tijdens de leerkringbijeenkomsten, via de LinkedIn-groep of neem contact op met het benchmarkteam.

Organisatorische voorwaarden en borging

Uw ambities

De benchmark is bedoeld als steun in de rug voor het realiseren van uw eigen ambities met burgerparticipatie. Iedere gemeente kan andere leerpunten uit dit rapport halen. Wat is uw focus bij het lezen van dit rapport? Om daarbij te helpen, zijn hieronder uw ambities en uw ontwikkelagenda voor deze abonnementsperiode weergegeven die bij ons bekend zijn.

Uw ambities met betrekking tot burgerparticipatie

- A. Versterking van de huidige participatieaanpak door: 1. het monitoren van projecten via de benchmark burgerparticipatie 2. het continueren van interne voorzieningen voor informatie-uitwisseling en ondersteuning 3. digitale ondersteuning 4. aanscherping van verwachtingenmanagement en sturing op realisatiekracht en 5. verankering participatie in de organisatie
- B. Verbreding van participatie door 1. ruimte creëren voor initiatieven

Uw ontwikkelagenda voor deze abonnementsperiode

1. Meer gerichte inzet van de participatiemonitor van de benchmark burgerparticipatie ter verbetering van de participatieaanpak.
2. aldoende van casuïstiek leren, mogelijke obstakels boven tafel krijgen en aanpakken

Welke voorwaarden zijn er in de gemeentelijke organisatie aanwezig voor constructieve samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties? Is er bij raad, college en ambtenaren systematisch aandacht voor deze vraag? En wordt er ook gewerkt aan een betere aanpak en resultaten van burgerparticipatie? U krijgt zicht op deze 'inbedding' in uw en andere gemeenten langs vier lijnen:

- formeel vastgesteld beleid voor participatie;
- sturing op het onderwerp participatie en controle op concrete resultaten;
- voorzieningen en aandacht voor leren en ontwikkelen als het gaat om de samenwerking met anderen;
- benodigde competenties bij raad, college ambtenaren.

Competenties van raad en college	Uw gemeente in 2014	Uw gemeente in 2013	Alle deelnemers in 2014
Zijn kennis en vaardigheden die relevant zijn voor professionele burgerparticipatie onderdeel van functieprofielen?	Ja	Ja	100%

Beleidskader	Uw gemeente in 2014	Uw gemeente in 2013	Alle deelnemers in 2014
Heeft uw gemeente een formeel vastgesteld beleid voor burgerparticipatie?	Ja	Ja	80%
Het beleid bevat een eenduidige definitie van het begrip burgerparticipatie of een synoniem daarvan.	Ja	Ja	100%
Het beleid biedt een kader of methode om per situatie af te wegen welke aanpak van burgerparticipatie gepast is.	Ja	Ja	100%
Het beleid maakt mogelijke rollen duidelijk van burgers in participatieprocessen, bijvoorbeeld met behulp van de participatieladder.	Ja	Ja	100%
Het beleid maakt duidelijk welke houding en gedrag van de gemeente verwacht wordt in participatieve processen.	Ja	Ja	75%

Sturing en controle	Uw gemeente in 2014	Uw gemeente in 2013	Alle deelnemers in 2014
Zijn er doelen ten aanzien van burgerparticipatie opgenomen in het huidige collegeprogramma?	Ja	Ja	0%
Zijn er specifieke doelen of speerpunten ten aanzien van burgerparticipatie opgenomen in de programmabegroting van dit jaar of in andere sturingsdocumenten?	Ja	Ja	100%
Wordt de voortgang van deze doelen of speerpunten ook feitelijk verantwoord, in de planning- en controlcyclus of anderszins voor voortgangs- of evaluatierapportages?	Ja	Ja	100%
Is aandacht voor burgerparticipatie geborgd in sjablonen en formats voor ...	Uw gemeente in 2014	Uw gemeente in 2013	Alle deelnemers in 2014
... raadsvoorstellen	Nee	Nee	40%
... collegevoorstellen	Nee	Nee	40%
... projectvoorstellen of -plannen	Ja	Ja	60%

Leren en ontwikkelen	Uw gemeente in 2014	Uw gemeente in 2013	Alle deelnemers in 2014
Indien participatieprocessen worden geëvalueerd, worden de meningen en ervaringen van participanten dan consequent geïnventariseerd en meegenomen?	Ja	Ja	100%
Welke voorzieningen zijn er in uw gemeente getroffen om good- en bad-practices op het gebied van burgerparticipatie te ontsluiten en uit te wisselen?...	Uw gemeente in 2014	Uw gemeente in 2013	Alle deelnemers in 2014
- Periodieke intervisie tussen collega's waar ervaringen met burgerparticipatie aan de orde kunnen komen.	wel	niet	20%
- Een pool met procesbegeleiders/participatiecoaches die door de organisatie heen participatieprocessen begeleiden.	wel	wel	60%
- Uitwisseling van concrete voorbeelden via een intranetsysteem.	wel	wel	40%
- Promotie van deelname aan professionele gemeenschappen als LinkedIn of de Participatieportal.nl.	wel	wel	40%

Andere voorzieningen voor leren en ontwikkelen bij deelnemende gemeenten:

In-company training aan interne medewerkers op het gebied van burgerparticipatie (wat is het en hoe doe je dat), Factor C en leefstijlen.

Competenties van ambtenaren	Uw gemeente in 2014	Uw gemeente in 2013	Alle deelnemers in 2014
Zijn kennis en vaardigheden die relevant zijn voor professionele burgerparticipatie onderdeel van functieprofielen?	Ja	Ja	100%
Zijn kennis en vaardigheden die relevant zijn voor professionele burgerparticipatie onderdeel van werving en selectieprocedures?	Ja		0%
In hoeverre besteden ambtelijk leidinggevend in functionerings- en beoordelingsgesprekken aandacht aan houding, werkwijze en vaardigheden ten aanzien van burgerparticipatie?	Er is beperkt aandacht voor deze aspecten.	Er is beperkt aandacht voor deze aspecten.	40%**
Biedt uw gemeente medewerkers opleidingsmogelijkheden op het gebied van burgerparticipatie?	Ja	Ja	100%

** Het percentage gemeenten met ruime of zeer ruime aandacht voor burgerparticipatie in de gesprekken.

De doe-democratie stimuleren en ondersteunen

Gemeenten doen een steeds groter beroep op de eigen kracht van de samenleving. Burgerparticipatie gaat over loslaten, maatschappelijk initiatief faciliteren, bouwen aan sociaal ondernemerschap en burgerkracht mobiliseren. Dat is voor gemeenten vanzelfsprekend én tegelijkertijd een enorme uitdaging. Onder de vlag van de 'doe-democratie' besteedt deze benchmark aandacht aan strategieën voor gemeenten om die uitdaging het hoofd te bieden. Dit doen we langs drie lijnen:

- de manier waarop de gemeente zich opstelt naar maatschappelijke initiatiefnemers en handelt;
- de financiële ondersteuning van initiatieven;
- de formele mogelijkheid om een burgerinitiatief in te dienen en hoe die initiatieven worden begeleid.

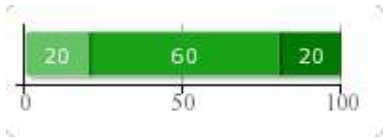
Opstelling en optreden

In de onderstaande grafieken is terug te vinden 'In hoeverre het gebruikelijk is / in welke mate het voorkomt dat de gemeente...'

Definitie en uw score

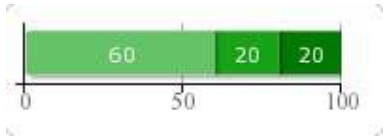
...goed zicht heeft op maatschappelijke initiatieven en 'energie' bij groepen, netwerken, verbanden, organisaties etc. die in uw gemeente bestaan?

Uw score 2014: Met enige regelmaat

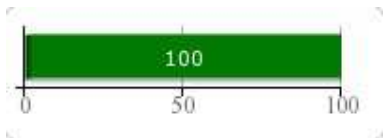
...maatschappelijke initiatieven ondersteunt met ambtelijke tijd en deskundigheid?

Uw score 2014: Met enige regelmaat

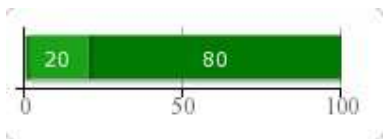
...expliciet zeggenschap / eigenaarschap overdraagt of -laat aan betrokken burgers, bedrijven of maatschappelijke organisaties?

Uw score 2014: Soms, op beperkte schaal

...wet- en regelgeving en gemeentelijk beleid flexibel toepast om initiatieven van anderen mogelijk te maken?

Uw score 2014: Soms, op beperkte schaal

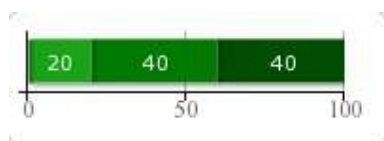
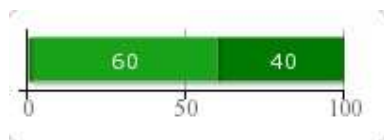
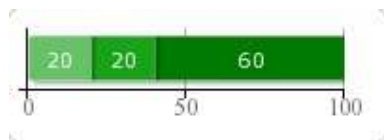
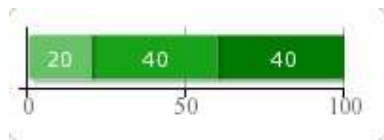
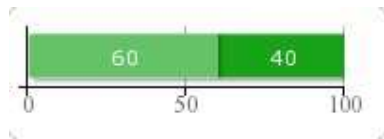
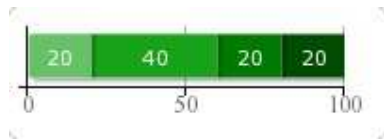

■ Niet
■ Met enige regelmaat

■ Soms, op beperkte schaal
■ Vaak, dit is een gangbare praktijk

In de onderstaande grafieken is terug te vinden 'In hoeverre het gebruikelijk is / in welke mate het voorkomt dat de gemeente...

Gemiddelde scores

Definitie en uw score

...voorzieningen treft voor werving, ondersteuning en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers?

Uw score 2014: Met enige regelmaat

...een betrouwbare en duidelijke samenwerkingspartner is voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties?

Uw score 2014: Met enige regelmaat

...helpt met het oplossen van belangentegenstellingen en –conflicten als partijen er zelf niet uitkomen?

Uw score 2014: Soms, op beperkte schaal

...zoekt naar win-win situaties door actief na te gaan waar verschillende belangen elkaar kunnen versterken?

Uw score 2014: Soms, op beperkte schaal

...met gemeentelijk beleid en projecten actief aansluiting zoekt bij maatschappelijke initiatieven en 'energie' die er al is?

Uw score 2014: Met enige regelmaat

...bij aanbestedingen ruimte maakt voor het meedingen door verrassende coalities van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties

Uw score 2014: Soms, op beperkte schaal

Indienen burgerinitiatieven

Van de deelnemende gemeenten aan de Benchmark Burgerparticipatie biedt **100%** de mogelijkheid om een burgerinitiatief in te dienen. Hier is het afgelopen jaar gemiddeld **359 keer** gebruik van gemaakt. Gemiddeld stellen gemeenten **2.928.000 euro** beschikbaar voor initiatieven in buurten of wijken.

Uw gemeente biedt **ook** de mogelijkheid om een burgerinitiatief in te dienen. Hier is het afgelopen jaar **0 keer** gebruik van gemaakt.

Er zijn in uw gemeente **wel** voorzieningen getroffen voor het opvangen, begeleiden en opvolgen van ideeën en initiatieven van burgers door de gemeentelijke organisatie.

Financiële ondersteuning van initiatieven

Van de deelnemende gemeenten aan de Benchmark Burgerparticipatie biedt **100%** regelingen waarmee bewoners of bewonersorganisaties kunnen beschikken over budgetten om zelf initiatieven in wijken en buurten te realiseren. Gemiddeld stellen gemeenten **2.928.000 euro** beschikbaar voor initiatieven in buurten of wijken.

Uw gemeente heeft **ook** regelingen waarmee bewoners of bewonersorganisaties kunnen beschikken over budgetten om zelf initiatieven in wijken en buurten te realiseren.

Uw gemeente stelt op beperkte schaal financiële middelen ter beschikking als startkapitaal of 'seed-money' aan burgers en organisaties. De budgetten zijn beschikbaar voor **alle wijken**. Uw gemeente stelt hiervoor een bedrag van **5.000.000 euro** beschikbaar.

De praktijk van burgerparticipatie

Participatie: wie en hoe?

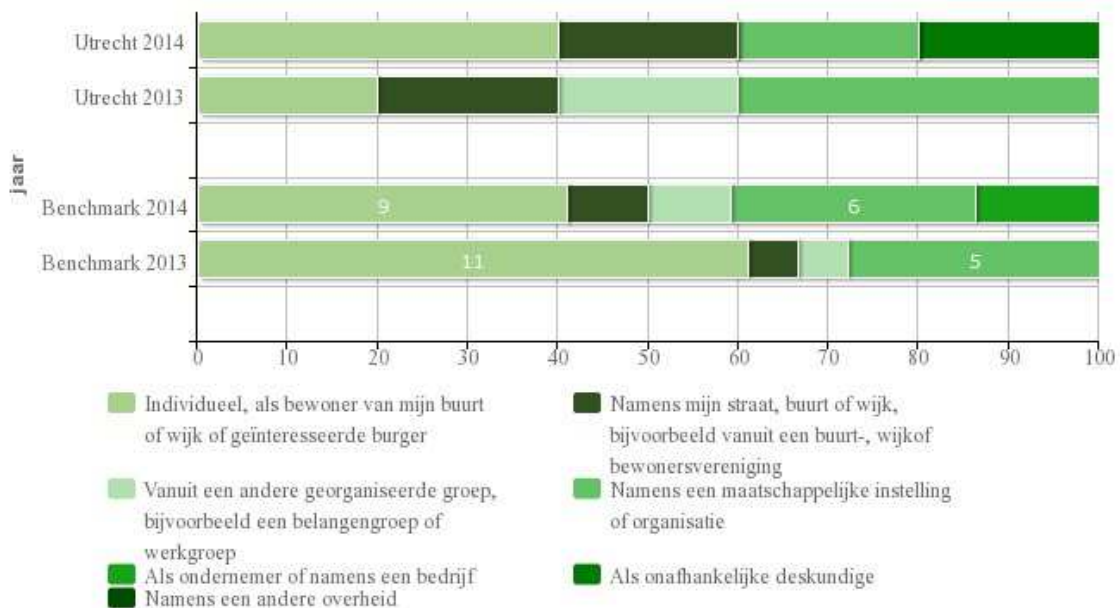
Met wie werkt u samen in participatietrajecten? En wat is over het algemeen dan de rolverdeling tussen gemeente, burgers, bedrijven en organisaties? Deze paragraaf geeft een globaal beeld van de deelnemers in de trajecten die u met de Participatiemonitor hebt geëvalueerd. Hun rollen worden getypeerd met behulp van de treden van de participatieladder, oplopend van de burger als ontvanger van informatie tot de burger als initiatiefnemer.

Wie participeerden?

Aan deelnemers is gevraagd in welke hoedanigheid zij aan het participatietraject hebben meegedaan. In de grafiek is weergegeven hoeveel participanten er gemiddeld deelnamen aan het evaluatietraject en in welke hoedanigheid.

Deze vraag maakt onderdeel uit van de Participatiemonitor en is opgenomen in de online enquête onder deelnemers. Het antwoord wordt automatisch ingevuld. Het antwoord is het percentage respondenten dat in de betreffende hoedanigheid deelnam.

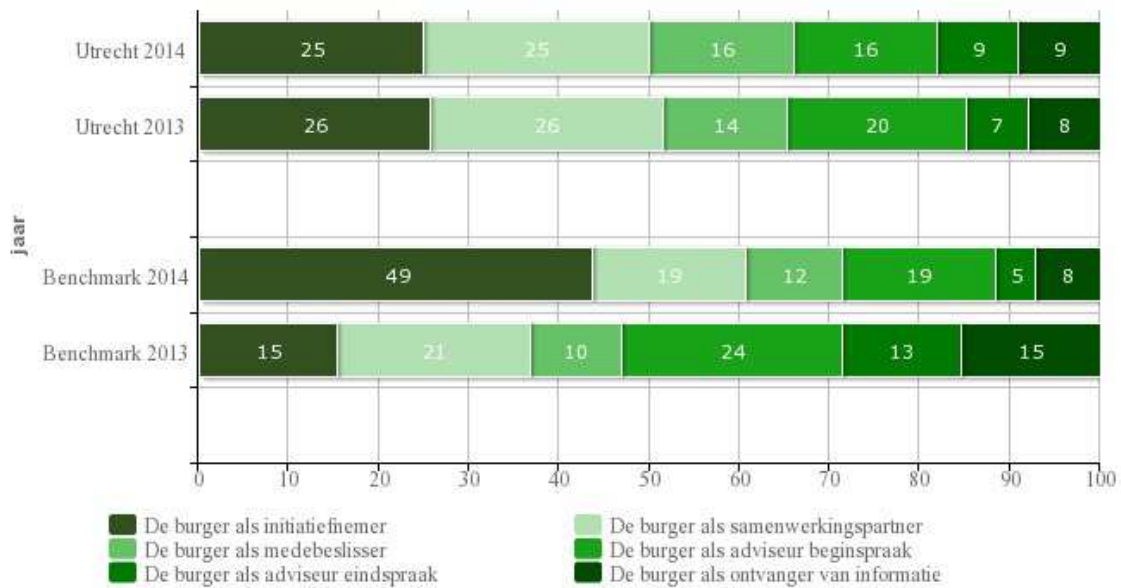
In de participatiemonitor is aan participanten gevraagd in welke hoedanigheid zij deelnamen. De antwoord

In welke rol?

Projectleiders hebben aan de hand van de treden van de participatieladder aangegeven welke rol, invloed en verantwoordelijkheid deelnemers hadden. In de grafiek is het gemiddelde percentage van iedere trede te zien, in vergelijking met de verdeling voorgaand jaar en van andere gemeenten. Deze vraag maakt onderdeel uit van de participatiemonitor en is opgenomen in de enquête onder betrokken ambtenaren. Het antwoord wordt automatisch ingevuld. Het antwoord is het gemiddelde uit de geldige antwoorden van de respondenten.

In welke rol participeerde men

De rol van de raad

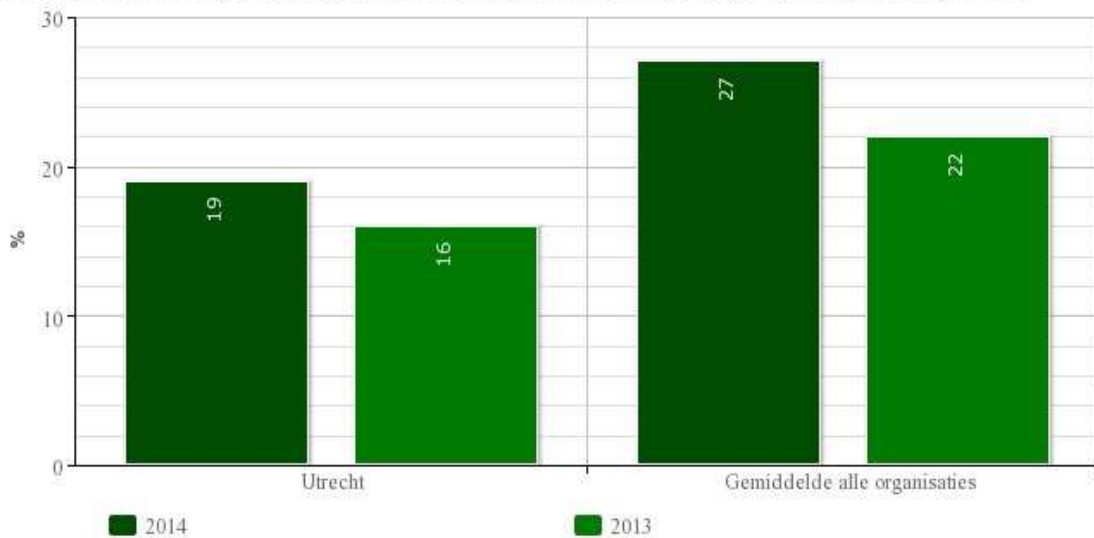
Participatie heeft alles te maken met het afwegen van belangen: als de gemeente beleid maakt en burgers wil betrekken, horen en invloed geven... of daar waar burgers een initiatief nemen en hiervoor draagvlak en energie willen mobiliseren bij anderen. De rol van de raad bij burgerparticipatie krijgt daarom nadrukkelijk aandacht in de online zelfevaluatie door de projectleider.

Er zijn op hoofdlijnen vier gradaties voor betrokkenheid van de raad in participatietrajecten:

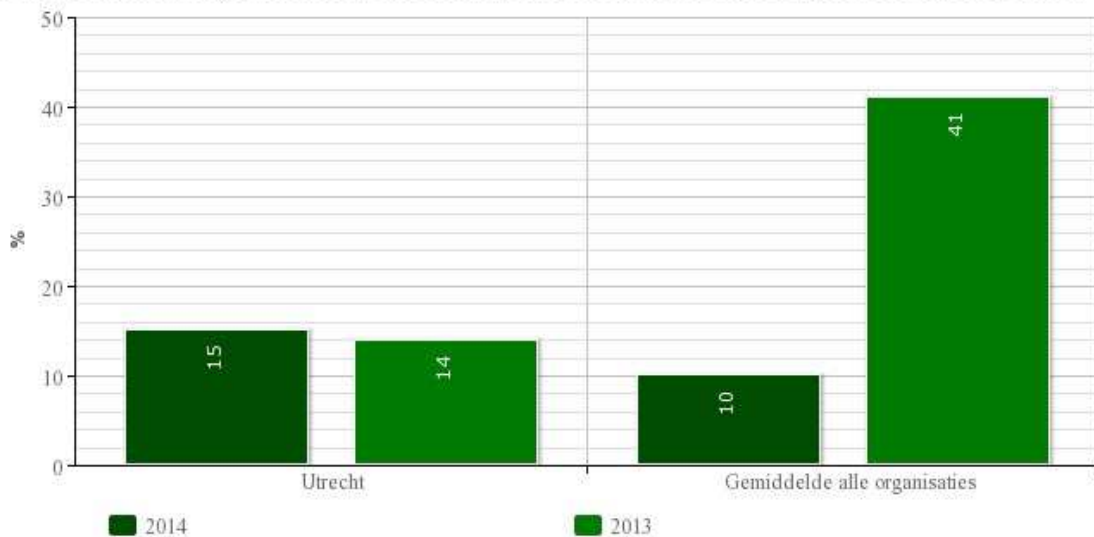
- A** - Geen: de raad is niet of nauwelijks in beeld, omdat het onderwerp weinig politiek relevant is. College en/of ambtenaren organiseren de samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties.
- B** - Als opdrachtgever: de raad fungeert als opdrachtgever en stelt vooraf bijvoorbeeld vast wat de beïnvloedingsruimte is voor externe partijen, wat beoogde resultaten van participatie zijn en aan welke randvoorwaarden die resultaten moeten voldoen.
- C** - Als procesbewaker: de raad volgt het proces, neemt tussentijds beslissingen en toetst of het participatieproces zorgvuldig verloopt en/of stuurt bij.
- D** - Als participant: de gehele raad, raadsfracties of individuele raadsleden hebben een actieve rol in het traject.

In de figuur is weergegeven bij welk deel van uw trajecten sprake was van b of c. Of de rol van de raad 'passend' is, betekent in de Benchmark Burgerparticipatie dat de raad bij die onderwerpen waar de raad 'over gaat' hij ook in enige mate regie heeft op het participatietraject. Met andere woorden, als de raad een besluit moet nemen over een belangrijke ontwikkeling dan ligt het voor de hand dat de raad óók richting geeft aan de wijze waarop gemeente en partijen uit de samenleving daarbij samenwerken.

Participatiemonitor (projectleiders): Heeft de gemeenteraad het participatieplan vastgesteld?

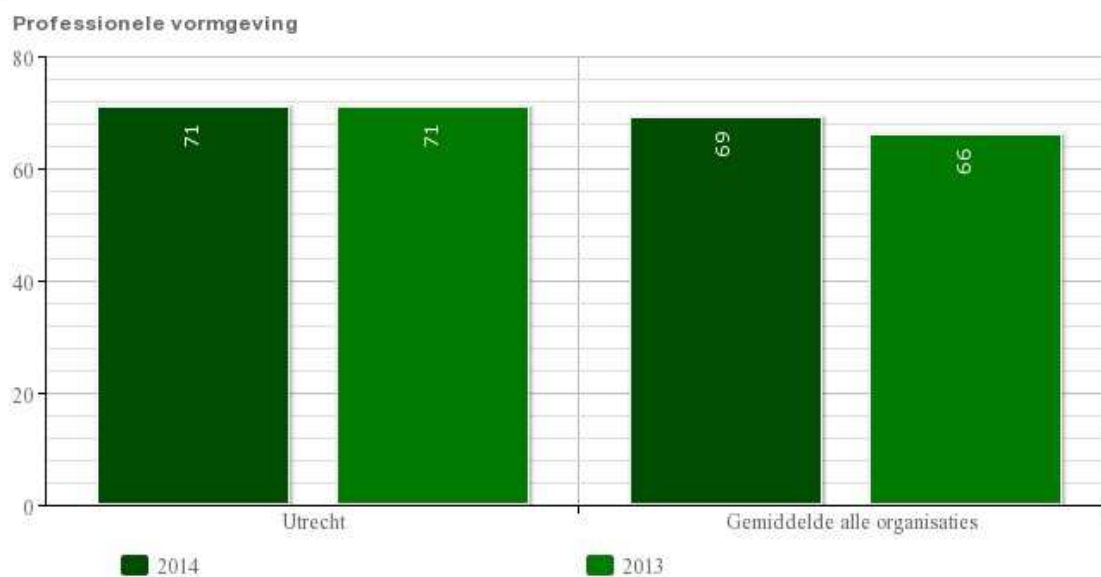
Participatiemonitor (projectleiders): Is de raad als procesbewaker bij het traject betrokken geweest?

Professionele vormgeving

Professionele vormgeving gaat over de voorbereiding van participatie en de gekozen aanpak. 'Maatwerk' is daarbij een belangrijk uitgangspunt: bevorder je constructieve samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties door het maken van participatieplan met logische processtappen? Gebeurt dit vanuit overzicht op het 'krachenveld' (alle betrokken spelers en hun motieven en belangen)? Wordt het proces ondersteund met slimme participatieve werkvormen? En help je deelnemers mee te doen, door te ondersteunen met informatie, geld, tijd of expertise? Professionele vormgeving is één van de vier centrale kwaliteitsmaatstaven en wordt voor ieder geëvalueerd participatietraject berekend op een schaal van 0 tot 100.

Uw gemeente scoort **71** op Professionele vormgeving, dit is ongeveer gelijk aan vorig jaar: **71** . Uw gemeente doet het op Professionele vormgeving gemiddeld gezien ongeveer even goed als andere deelnemende gemeenten **69** . De gemeenten Utrecht, Houten en Enschede scoren op dit moment het hoogst.

IV PROFESSIONELE VORMGEVING:

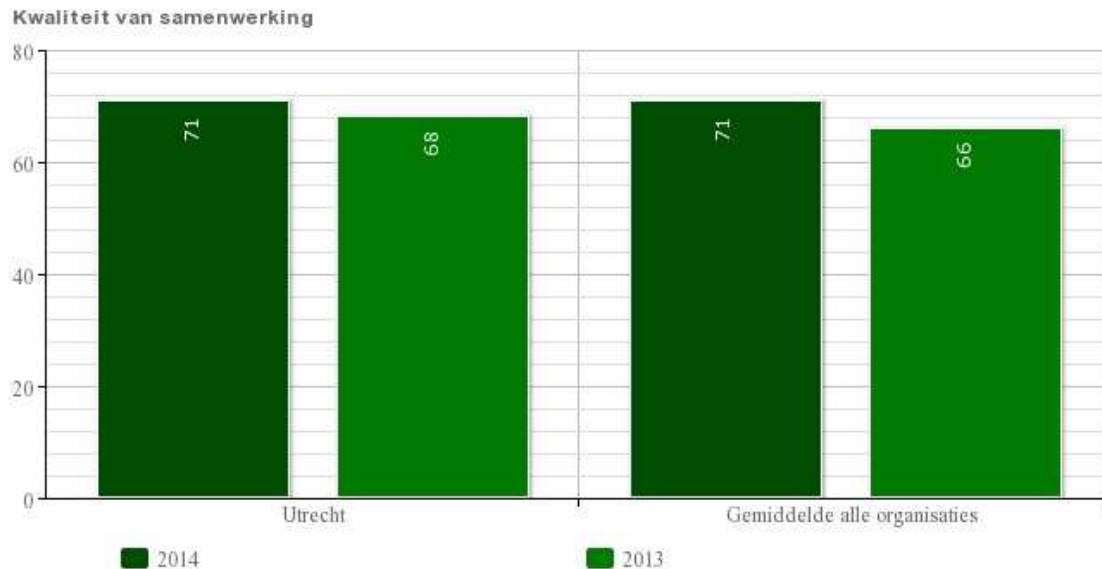
	Uw gemeente in 2014		Uw gemeente in 2013		Alle deelnemers in 2014	
	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers
Was er voor en tijdens het traject sprake van... (in xx% van de gevallen)						
...een plan van aanpak voor de participatie?	69%	n.v.t.	72%	n.v.t.	59%	n.v.t.
Was er voor en tijdens het traject sprake van... op een schaal van 1 (minimaal) tot 5 (maximaal)						
...een passende rol van de gemeenteraad?	4,6	n.v.t.		n.v.t.	4	n.v.t.
...zicht op de relevante spelers en hun belangen?	4,0	n.v.t.	3,8	n.v.t.	4	n.v.t.

...zicht op geldend beleid, kaders en regels	3,3	n.v.t.	3,0	n.v.t.	3	n.v.t.
...steun van raad, college en/of management?	3,6	n.v.t.	3,8	n.v.t.	4	n.v.t.
...professionele begeleiding van het traject?	4,2	n.v.t.	3,9	n.v.t.	4	n.v.t.
...maatwerk in werkvormen en communicatie?	4,1	3,5	4,2	3,3	4	3
...ondersteuning met geld, expertise of capaciteit?	4,0	3,6	4,0	3,6	4	3
...ondersteuning met begrijpelijke informatie?	3,8	3,6	3,8	3,6	4	4

Kwaliteit van samenwerking

Hoe verloopt de participatie van burgers, bedrijven en organisaties in de praktijk? Teamspel en een goed samenwerkingspartner zijn naar elkaar, staan in de beoordeling centraal: zijn de spelregels en inhoudelijke kaders voor het proces duidelijk? Zijn de verwachtingen over en weer duidelijk? Wordt er constructief samengewerkt en iets opgebouwd? En spannen betrokkenen zich in om conflicten en belangentegenstellingen op te lossen als dat nodig is? Kwaliteit van samenwerking is één van de vier centrale kwaliteitsmaatstaven en wordt voor ieder geëvalueerd participatietraject berekend op een schaal van 0 tot 100.

Uw gemeente scoort **71** op Kwaliteit van samenwerking, dit is hoger dan vorig jaar: **68**. Uw gemeente doet het op Kwaliteit van samenwerking gemiddeld gezien ongeveer even goed als andere deelnemende gemeenten **71**. De gemeente Etten-Leur en Tilburg score op dit moment het hoogst.

III KWALITEIT VAN SAMENWERKING:

"Goed teamspel: constructieve interactie en duidelijkheid voor iedereen"

	Uw gemeente in 2014		Uw gemeente in 2013		Alle deelnemers in 2014	
	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers
Was er voor en tijdens het traject sprake van... op een schaal van 1 (minimaal) tot 5 (maximaal)						
...duidelijkheid over geldende kaders en regels?	[% [i311.8529]%]	2,9	3,3	3,1	3,5	3,0
...duidelijke spelregels voor de samenwerking?	3,5	2,8	3,5	3,2	3,8	2,9
...juiste verwachtingen m.b.t.: – ... duidelijke procedure? – ... helderheid over doorwerking inbreng? – ... transparante belangenafweging?	4,0	3,1	3,7	3,2	4,0	3,1
...een open houding bij de gemeente?	4,3	4,1		3,9	3,3	4,0

...een open houding bij de andere deelnemers?	4,1	3,8	4,0	3,7	4,3	3,9
...open en constructieve interactie?	4,3	3,8	4,2	3,8	4,4	3,8
...op elkaar voortbouwen?	4,1	3,9	4,0	3,8	4,2	3,9
...prettige omgang en bejegening?	4,3	4,2	4,0	4,1	4,4	4,2
...tijdige communicatie	4,0	3,3	3,9	3,4	4,0	3
...inzet om conflicten op te lossen wanneer nodig?	4,1	3,8	4,0	3,8	3,9	3,6
Voelden participanten zich serieus genomen?	n.v.t.	4,0	n.v.t.		n.v.t.	4,0

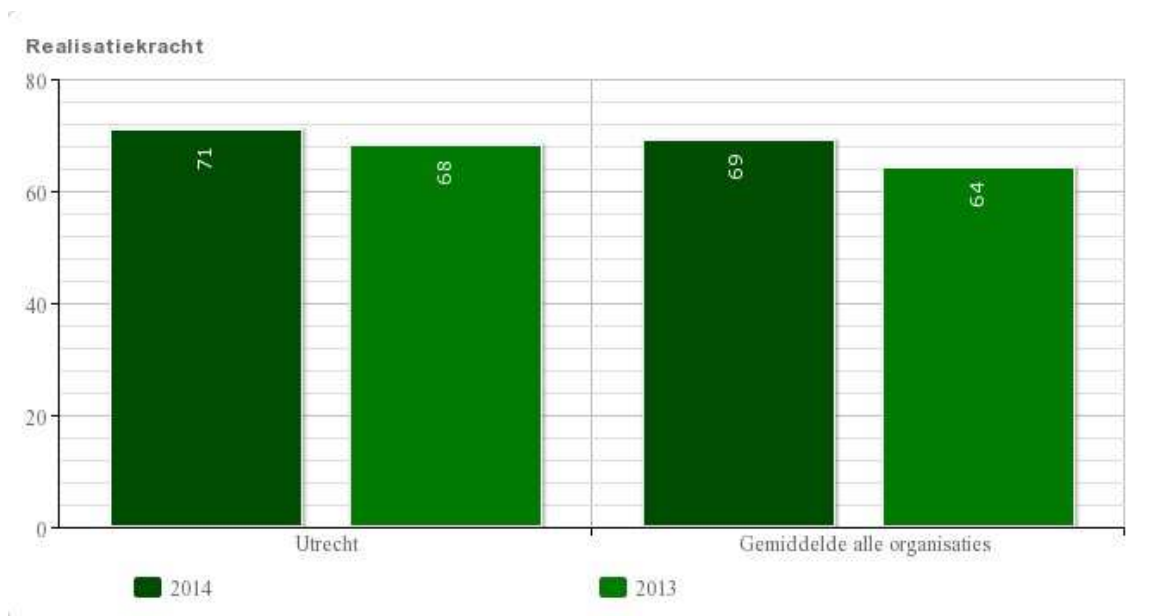
De resultaten van burgerparticipatie

Realisatiekracht

Realisatiekracht gaat over het realiseren van maatschappelijke opgaven: draagt de samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties bij aan de realisatie van de opgave die voorligt? Leidt participatie tot creatieve ideeën, meer inzicht in de problematiek of tot nieuwe oplossingsrichtingen? Bundelen partijen hun krachten? En leidt dat bijvoorbeeld tot een snellere realisatie van de opgave of een hoger kwaliteitsniveau? Realisatiekracht is één van de vier centrale kwaliteitsmaatstaven en wordt voor ieder geëvalueerd participatietraject berekend op een schaal van 0 tot 100.

Uw gemeente scoort **71** op Realisatiekracht, dit is hoger dan vorig jaar: **68**.

Uw gemeente doet het op Realisatiekracht gemiddeld gezien ongeveer even goed als andere deelnemende gemeenten **69**. De gemeente Utrecht scoort op dit moment het hoogst.

I Realisatiekracht

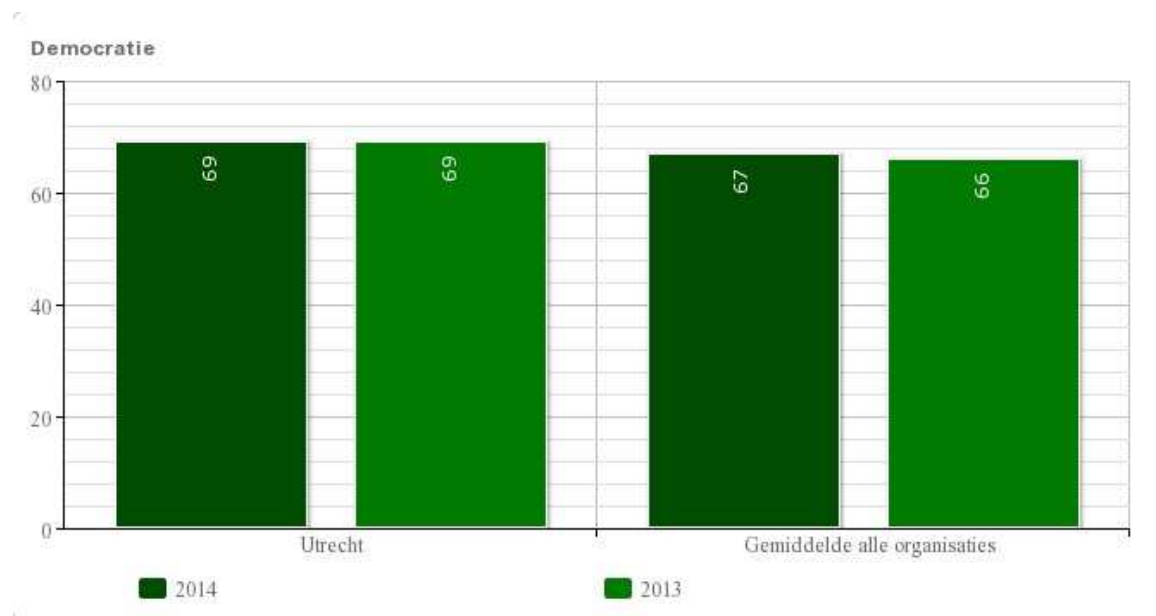
Draagt participatie (naar verwachting) bij aan... op een schaal van 1 (minimaal) tot 5 (maximaal)	Uw gemeente in 2014		Uw gemeente in 2013		Alle deelnemers in 2014	
	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers
...nieuwe/betere ideeën, inzichten, oplossingen?	4,4	3,8	4,0	3,5	4,2	3,7
...meer ambitie of kwaliteit door bundelen krachten?	4,1	3,9	4,0	3,9	3,8	3,8

...snellere realisatie van de opgave?	3,6	n.v.t.	3,2	n.v.t.	3,4	n.v.t.
...het delen van verantwoordelijkheid?	3,9	3,5	3,9	3,4	4,0	3,4

Democratie

Democratie gaat over de bijdrage van de samenwerking tussen gemeente en samenleving aan democratische waarden. Projectleiders en deelnemers beoordelen in de Participatiemonitor bijvoorbeeld de bijdrage van participatie aan draagvlak voor gemeentelijk beleid of een maatschappelijk initiatief, wederzijds begrip en vertrouwen of een zorgvuldige afweging van alle belangen. Realisatiekracht is één van de vier centrale kwaliteitsmaatstaven en wordt voor ieder geëvalueerd participatietraject berekend op een schaal van 0 tot 100.

Uw gemeente scoort **69** op Democratie, dit is ongeveer gelijk aan vorig jaar: **69**.
Uw gemeente doet het op Democratie gemiddeld gezien ongeveer even goed als andere deelnemende gemeenten **67**. De gemeente Enschede scoort op dit moment het hoogst.

II Democratie

"De stem van de samenleving is vertegenwoordigd en klinkt door"

	Uw gemeente in 2014		Uw gemeente in 2013		Alle deelnemers in 2014	
Draagt participatie (naar verwachting) bij aan... op een schaal van 1 (minimaal) tot 5 (maximaal)	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers	Volgens projectleiders	Volgens deelnemers
...steun voor inhoud	4,0	3,7	4,0	3,7	4,0	3,6

plan/project/initiatief?						
...tevredenheid over inhoud plan/project/initiatief?	n.v.t.	3,7	n.v.t.	3,5	n.v.t.	3,6
...meer invloed op besluitvorming?	3,8	3,5	4,0	3,6	3,7	3,4
...grotere betrokkenheid en deelname?	4,2	3,4	3,9	3,4	4,1	3,5
...wederzijds begrip en vertrouwen?	4,0	3,5	3,9	3,4	4,0	3,5
...een zorgvuldige afweging van alle belangen?	4,0	3,3	3,9	3,4	4,0	3,4

Tevredenheid

In de Participatiemonitor drukken projectleider en deelnemers hun algehele beleving van het traject in een rapportcijfer tussen 1 en 10. De projectleider geeft daarnaast nog een inschatting van de tevredenheid van college en raad over het traject. In deze paragraaf vindt u de gemiddelde rapportcijfers in vergelijking met die van andere gemeenten.

Uw gemeente scoort **7,1** op Tevredenheid van deelnemers, dit is ongeveer gelijk aan vorig jaar: **6,9**. Uw gemeente doet het op Tevredenheid van deelnemers gemiddeld gezien ongeveer even goed als andere deelnemende gemeenten **7,0**. De gemeente Tilburg scoort op dit moment het hoogst.

